

Innst.O.nr.15 (1979-1980) Innstilling fra justiskomiteén om lov om endringer i lov av 22. juni 1962 nr. 8 om Stortingets ombudsmann for forvaltningen m.m. II. Ombudsmannens bakgrunn, formål, utbredelse og tittel.

Innholdsfortegnelse

Innst.O.nr.15 (1979-1980) Innstilling fra justiskomiteén om lov om endringer i lov av 22. juni 1962 nr. 8 om Stortingets ombudsmann for forvaltningen m.m. II. Ombudsmannens bakgrunn, formål, utbredelse og tittel.	1
Innholdsfortegnelse	1
II. Ombudsmannens bakgrunn, formål, utbredelse og tittel.	2

Tittel	Innst.O.nr.15 (1979-1980) Innstilling fra justiskomiteén om lov om endringer i lov av 22. juni 1962 nr. 8 om Stortingets ombudsmann for forvaltningen m.m.
Kildedok	Dok.nr.9 (1977-1978)
Dato	1979-11-23
Komite	Justiskomiteen
Korttittel	Innst.O.nr.15 (1979-1980) Endr. i ombudsmannsloven
Sidetall	21
Merknad	Dok.nr.9 (1977-1978) er lagt som vedlegg til denne innstillingen, Lovdatas anm.

II. Ombudsmannens bakgrunn, formål, utbredelse og tittel.

I et moderne samfunn foregår det en rask og omfattende utvidelse av den offentlige forvaltnings arbeidsområde og myndighet. På en rekke områder griper reguleringer og restriksjoner inn i borgernes tilvante forhold og gjør dem avhengig av tillatelser og dispensasjoner fra offentlig myndighet. Denne utviklingen har ført med seg et stigende behov for å styrke den enkeltes rettsstilling i forvaltningssaker.

I 1951 ble forvaltningskomiteen nedsatt med oppdrag «å utrede spørsmålet om mer betryggende former for den offentlige forvaltning». Komiteens arbeid resulterte i lov av 22. juni 1962 nr. 8 om Stortingets ombudsmann for forvaltningen og dernest forvaltningsloven fra 1967 og offentlighetsloven fra 1970. Senere har en rekke andre land adoptert systemet med en ombudsmann for forvaltningen. Overalt er ombudsmannens oppgave å søke å verne borgerne mot urett i den offentlige forvaltning.

Utvalget har drøftet om man ikke skulle kunne finne en annen, mer dekkende betegnelse på stillingen enn ombudsmann. Ulempene ved tittelen «ombudsmann» er at den ikke sier noe om hva stillingsinnehaverens arbeid består i og ikke er kjønnsnøytral. På den annen side er tittelen godt innarbeidet både i nordisk og internasjonal språkbruk. Utvalget peker også på at «ombud» rent språklig betegner selve verket, ikke innehaveren av det. Utvalgets flertall er derfor blitt stående ved at tittelen ombudsmann bør beholdes som den er. Utvalgets mindretall er enig i at det har stor verdi at tittelen Sivilombudsmann er godt innarbeidet. Likevel mener dette mindretall det nå er nødvendig å finne fram til kjønnsnøytrale stillingsbetegnelser og foreslår at betegnelsen sivilombudsmann forandres til sivilombud.

Utvalget peker videre på at den offisielle betegnelsen - Stortingets ombudsmann for forvaltningen - er for lang og tung, og foreslår at den betegnelsen som forlenget er blitt vanlig i dagligtalen - Sivilombudsmannen - tas inn i selve lovteksten.

Av høringsinstansene har følgende sluttet seg til flertallets forslag om å opprettholde tittelen «Sivilombudsmann»: 10 kommuner, en fylkeskommune, to fylkesmenn, Landbruksdepartementet, Norsk Kommuneforbund og et mindretall i Forbrukerrådet. Følgende ønsker å endre tittelen til «Sivilombud»: en kommune, Forbruker- og administrasjonsdepartementet, Miljøverndepartementet, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Norsk Spesiallærerlag, Forbrukerrådets flertall og Forbrukerombudsmannen. Den sistnevnte antyder også andre muligheter som f.eks. «Justisombud», «Rettsikkerhetsombud» eller «Forvaltningsombud».

Ombudsmannen selv har muntlig anført at ombudsmannsordningen er en helt personlig ordning. Ombudsmannen må ta personlig standpunkt i alle saker og kan ikke delegere avgjørelser til andre. Uttrykket «Sivilombud» går mer på vervet enn på personen. I andre forbindelser hvor uttrykket «ombud» brukes, er det tale om institusjoner eller stillinger, hvor det prinsipielt ikke er av vesentlig betydning å skille mellom verv og person. Komiteen er enig med utvalgsflertallet i at begrepet ombudsmann er så vel innarbeidet at det ikke er grunnlag for endring. Komiteen støtter ellers forslaget om at «Sivilombudsmann» også skal være offisiell betegnelse og at dette tas inn i lovens § 1 første ledd.